กิเลสจูงมา

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมามากมายมหาศาล ถึงได้มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างบุญกุศลๆ มาไง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลามาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะต้องมาประพฤติปฏิบัติ

เวลาประพฤติปฏิบัติเพราะอะไร

เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นั่นน่ะกิเลส มีกิเลส มีอวิชชา จะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะในสถานะของพระโพธิสัตว์ๆ พระโพธิสัตว์เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมาสร้างความคุณงามความดีๆ ไง สร้างคุณงามความดีมาเพื่อให้หัวใจนี้มีมาตรฐาน ให้หัวใจนี้มีสัจจะมีความจริงขึ้นมา เวลาจะมาตรัสรู้ธรรมไง

©2026 sa-ngob.com

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ บุคคลผู้ใดก็แล้วแต่จะปรารถนาเป็นพระโพธสัตว์ จะปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดยังไม่พยากรณ์ เขามีโอกาสเปลี่ยนแปลงของเขา

อย่างเช่น หลวงปู่มั่นๆ ท่านก็บอกว่าท่านก็ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์เหมือนกัน แต่เวลามาเกิดกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง เวลาด้วยสติด้วยปัญญาของท่าน ด้วยจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะจะสร้างบุญกุศลเป็นพระโพธิสัตว์ๆ อีกภพอีกชาติหนึ่งต่อเนื่องไป เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ท่านพิจารณาดูแล้วไง กึ่งพุทธกาลพระพุทธศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง หนหนึ่งคือธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณ์แบบอยู่แล้ว แล้วถ้าเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเป็นสาวกสาวกะได้ยินได้ฟัง เพราะธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณ์แบบอยู่แล้ว ถ้าฝึกหัดปฏิบัติตามเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม ถ้าฝึกหัดปฏิบัติตามเป็นจริงขึ้นมาโดยสัจจะโดยความจริงขึ้นมาจะต้องสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ถ้าปฏิบัติตามอริยสัจสัจจะความจริง บุคคล ๔ คู่ มรรค ๔ ผล ๔ ตามสัจจะความเป็นจริงในพระพุทธศาสนา เราก็จะเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สิ่งที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันยังมีทุกข์มียาก มีอนาคตกาลไป เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายัง

©2026 sa-ngob.com

ไม่ได้พยากรณ์หลวงปู่มั่นเลย ถ้าพยากรณ์แล้วกลับไม่ได้ สุดวิสัย จะต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เห็นไหม

กิเลสจูงมาๆ กิเลสจูงมา กิเลสเป็นต้นเหตุ กิเลสเป็นอวิชชา กิเลสคือความไม่รู้ในหัวใจนั้นยังไม่สิ้นกิเลสไป ก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ สร้างสมบุญญาธิการมา “เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” เวลาเกิดที่ลุมพินีวัน “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” นี่เพิ่งเกิด เวลาเกิดมากิเลสจูงมาๆ ยังมีอวิชชา ยังมีความไม่รู้ในหัวใจของตน เวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลามีนางพิมพา สามเณรราหุล สิ่งที่ว่าบ่วงที่มัดคอ บ่วงที่มัดมือ บ่วงที่มัดเท้า บ่วงเกิดขึ้นแล้วๆ ไง มันสะเทือนหัวใจ เพราะอะไร

คนมีบุญ เวลาคนมีบุญมีกุศล สิ่งใดเกิดขึ้นมามันสะเทือนหัวใจ เวลามันสะเทือนหัวใจ มันสั่นไหวไง พอมันสั่นขึ้นมา ให้แสวงหา ให้ค้นคว้า เวลาบ่วงมันรัดแล้ว ถ้าไม่ออกประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม ไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝ่ายตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันอยู่ที่ไหน

นี่ไง กิเลสจูงมาๆ ไง กิเลสจูงหัวใจนี้มา เวลาจิตดวงนี้ไง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันหลับมันไหลไปกับกิเลสที่มันจูงมันมา มันปิดกั้นหัวใจดวงนั้น จะมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน เวลาเกิดเป็นมนุษย์พบ

©2026 sa-ngob.com

พระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนา กิเลสมันจูงมา จูงจิตนี้เวียนว่ายตาย เกิดในวัฏฏะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ไง ดูทางโลกเขา เขาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขาศาสนาที่ทะเบียนบ้าน นับถือพระพุทธศาสนา แต่เขาก็ใช้ชีวิตของเขาไปไง ใช้ชีวิตของเขาไป

ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ ได้นับถือพระพุทธศาสนานี่มีบุญมีกุศล

พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร

ทาน ศีล ภาวนา ระดับของทาน ระดับของฆราวาสธรรม ฆราวาสธรรมเขามีศีลมีธรรมในชีวิตประจำวันของเขา เขาก็มีธรรมโอสถในระดับหนึ่งที่บรรเทาทุกข์ๆ ให้เขาอยู่ในโลกไปจนไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป

ถ้ามันทุกข์มันยากจนเกินไป ทุกข์ยากจนเกินไปจนถึงที่สุดกระทำร้ายตัวเองถึงสิ้นชีวิตนั้นไป แล้วนี่ไง กิเลสมันจูงมาแล้วนะ มันยังโหดร้าย มันยังทำลาย มันทำลายให้ชีวิตนั้นสิ้นไป

แล้วถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เราศึกษาของเรา ถ้าศึกษาธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดเป็นมนุษย์ไง มนุษย์พบพระพุทธศาสนา หมู่บ้านใดก็มีวัดวาอาราม วัดวาอารามขึ้นมา เช้าขึ้นมาพระออกบิณฑบาต เราได้เห็น

©2026 sa-ngob.com

สมณะ ได้เห็นสมณะมันมีฉุกคิดหรือไม่ มีสิ่งที่สะเทือนหัวใจของเราหรือไม่ มันเข้าถึงหัวใจของเราหรือไม่

บุญและบาปของคน

ถ้ามันเป็นบุญและบาปของคน ถ้าคนเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนาของเขา มันสะเทือนใจ ถ้ามันสะเทือนใจ

ทำไม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง “มารเอย เมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็ง ไม่แก่กล้า เราจะไม่นิพพาน”

นี่ไง เราเกิดมา ภิกษุ ภิกษุณี เขาก็เป็นนักพรต นักบวช เขาก็ศึกษาค้นคว้าของเขาเพื่อจะให้ความพ้นทุกข์ของเขา เราเป็นอุบาสก อุบาสิกาไง ถ้าเป็นอุบาสก อุบาสิกา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔

ถ้าบริษัท ๔ ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา มันสะเทือนใจ ถ้ามันสะเทือนใจ มันจะแสวงหาไง ถ้ามันแสวงหาตามความเป็นจริง นี่วาสนาของคนไง

แล้ววาสนา เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาๆ แล้วศาสดาเกิดอย่างไร

©2026 sa-ngob.com

ถ้าไม่มีพระพุทธศาสนา มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะตรัสรู้เองโดยชอบ สาวกสาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง ถ้าได้ยินได้ฟัง ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาก็จะศึกษาค้นคว้า

ถ้าไม่มีอำนาจวาสนาขึ้นมา มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม ไปเอาบุญเอากุศลกัน ถ้าไปเอาบุญเอากุศลกัน ก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันก็เป็นการสร้างสมบุญญาธิการบารมีไป ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่กิเลสมันจูงมา ถ้ากิเลสมันจูงมานะ ที่มีวาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เพราะอะไร

นี่ไง เวลาศึกษาค้นคว้าแล้ว สิ่งที่เป็นแก่นของศาสนา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ อริยสัจ สัจจะความจริงมันมีอยู่แล้ว ถ้าสัจจะความจริงมันมีอยู่แล้ว ถ้ามันศึกษาค้นคว้าขึ้นมา มันทำได้หรือทำไม่ได้ล่ะ

ถ้ามันทำไม่ได้ไง ถ้าไม่มีสัจจะไม่มีความจริงในหัวใจของตนเลย เหลวไหล เหลวไหล กิเลสมันจูงมาแล้วมันก็ปิดหูปิดตา แล้วมันก็จูงต่อเนื่องของมันไปไง

แล้วถ้าเวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ก็จะปฏิบัติบูชากิเลสๆ เพราะกิเลสมันเป็นเรา เราเป็นกิเลส มันจะแยกแยะสิ่งใดไม่เป็น สิ่งใดไม่ได้เลย

ถ้ามันจะแยกแยะสิ่งใดได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมไง อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

©2026 sa-ngob.com

พญามาร เจ้าวัฏจักร มีลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง มีลูกมีหลานของมาร ครอบครัวของมาร เวลาครอบครัวของมาร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายอวิชชา ทำลายกิเลสไง ทำลายกิเลสในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป มันถึงชัดเจนว่า ธรรมและกิเลส

เวลาธรรมๆ ธรรมะในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เสวยวิมุตติสุขๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาค้นคว้าแสวงหามา ๖ ปีนั่นน่ะ นั่นน่ะกิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลสไง มันทุกข์มันยากขนาดไหน ไปศึกษาค้นคว้าขนาดไหน เวลาอดอาหาร ๔๙ วัน จนขนร่วง กลั้นลมหายใจจนสลบไป นั่นน่ะกิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส ถ้ากิเลสมันยังอยู่ในหัวใจของเจ้าชายสิทธัตถะ ศึกษาค้นคว้า เป็นพระโพธิสัตว์ๆ พระโพธิสัตว์ก็ต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะอะไร

เพราะกิเลสเป็นนามธรรมๆ แล้วหัวใจนี้เป็นนามธรรมหรือไม่ เวลาจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเกิดในอะไร

พระโพธิสัตว์ๆ เกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นอินทร์ เป็นพรหม เวลาเกิดเป็นมนุษย์ไง เวลาทศชาติ ๑๐ ชาติ พระเวสสันดร สิ่งที่เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง สิ่งที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลามันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันมีอะไรล่ะ

©2026 sa-ngob.com

มันก็มีเจ้าวัฏจักรไง เวลาเจ้าวัฏจักร นี่คืออวิชชา คือความไม่รู้ ความไม่รู้ ไม่รู้แล้วทำไป เวลาทำไป ไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจของตนไง บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ ศึกษาค้นคว้าในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้เองโดยชอบ อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พญามาร เจ้าวัฏจักรได้ดับสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

กิเลสและธรรม

เวลาเป็นกิเลสๆ กิเลสมันก็ข่มขี่ ทำให้ทุกข์ยากขนาดไหน เวลาศึกษาค้นคว้ามา ดูสิ ปัญจวัคคีย์ ผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ทำทุกรกิริยาอยู่ก็เห็นทั้งนั้นน่ะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เป็นผู้ที่ค้นคว้าเอง มันไม่ใช่ทางแล้วล่ะ

ถ้ามันเป็นทาง เราคิดว่ากิเลสมันอยู่กับร่างกายนี้ อยู่กับความรู้สึกของเรานี้ แต่พอเอาเข้าจริงๆ ทำทุกรกิริยาขนาดไหน ทำทรมาน ทุกรกิริยา ทำทรมานร่างกายนี้ อัตตกิลมถานุโยคไง

เวลาแสดงธัมมจักฯ ครั้งแรก เทฺวเม ภิกฺขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อัตตกิลมถานุโยค ทำให้ตนลำบากเปล่า

©2026 sa-ngob.com

เวลาทำฌานสมาบัติไง อุทกดาบส อาฬารดาบส “เจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เสมอเรา มีความเห็นเหมือนเรา เป็นอาจารย์สอนได้”

เจ้าชายสิทธัตถะก็ไม่สนใจไง

นี่ไง ทาง ๒ ส่วนไม่ควรเสพ สิ่งที่ทรมานตน ทำทุกรกิริยา นั่นก็ทรมาน คิดว่ากิเลสมันอยู่ที่เรา เราจะชำระกิเลส

กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จะเห็นมันได้อย่างไร กิเลสจะเป็นอย่างไร ไม่เข้าใจ ไม่เห็นกิเลสไง

ถ้ามันเป็นนามธรรมๆ เราจะค้นคว้าจากหัวใจของเรา

ทางเกจิอาจารย์ต่างๆ เจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็มีของเขาอยู่แล้วไง อุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ นี่สิ่งที่เป็นนามธรรมไง สิ่งที่เป็นนามธรรม เวลาอัตตกิลมถานุโยคก็ทำให้ตนลำบากเปล่า เวลาทำฌานสมาบัติขึ้นมา เขามีความสุข มีความรื่นเริง นี่ไง กามสุขัลลิกานุโยค

อัตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ทาง ๒ ส่วนไม่ควรเสพ แล้วทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ทางสายกลาง มัคโค ทางอันเอก

เอกเพราะอะไร

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ วิธีการดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ งานชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรมเกิดขึ้น

©2026 sa-ngob.com

เวลาศึกษาค้นคว้ามาแล้ว มันไม่มีทางไปแล้วแหละ ไม่มีทางไป ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาศึกษาค้นคว้าเอง ถ้ามาศึกษาค้นคว้าเอง ทำทุกรกิริยามาขนาดไหน ปัญจวัคคีย์ดูแลอุปัฏฐากอยู่ เวลาอุปัฏฐากอยู่

มันเป็นความเชื่อพวกพราหมณ์ มันเป็นความเชื่อของโบราณกาล ไงว่านี่เป็นการค้นคว้า เป็นการศึกษา จะเข้าไปเผชิญหน้ากับกิเลส พอเผชิญแล้วมันไม่เห็นกิเลสจริงสักทีหนึ่ง นี่มันไม่ใช่ทางแล้วล่ะ

อัตตกิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ทาง ๒ ส่วนไม่ควรเสพ แล้วทางสายกลางในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเจ้าชายสิทธัตถะศึกษาค้นคว้าเองไง บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ นี่ไง กามสุขัลลิกานุโยค มันรู้มันเห็น มันก็มีความแปลกประหลาด มีความมหัศจรรย์ ไม่ใช่ทั้งนั้น ดึงกลับมาไง

เวลาอาสวักขยญาณทำลายอวิชชาด้วยมรรค ๘ งานมันชอบธรรม แล้วชอบธรรมที่ไหน

ชอบธรรมในพุทธะ ในหัวใจของเจ้าชายสิทธัตถะมีการกระทำตามความเป็นจริง เวลาเป็นจริง เวลากิเลสมันดิ้นมันตายไปต่อหน้าไง ดิ้นพราดๆ ไง เดือดร้อน เดือดเนื้อร้อนใจนัก

“กิเลสเป็นนามธรรม ไม่รู้ไม่เคยเห็น มันจะไปรู้จักกิเลสได้อย่างไร”

©2026 sa-ngob.com

เพราะไม่รู้จักกิเลสไง ๖ ปี ศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ มาก็เชื่อตามเขา เพราะเขาเป็นผู้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมาก่อน เป็นเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ศึกษาไง ศึกษาแล้วมันไม่ใช่ทาง ไม่ใช่หนทางทั้งสิ้น

เวลาเป็นจริงไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะตรัสรู้เองโดยชอบ ความชอบธรรมๆ

เวลาศึกษาค้นคว้ามาขนาดไหน เวลามันไม่ใช่แล้ว กลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา พยายามฟื้นฟูร่างกายให้มันแข็งแรงขึ้นมา แล้วเวลาศึกษาค้นคว้า สิ่งที่ว่าสมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ มันเป็นความสุข เป็นความชอบธรรม เป็นกามสุขัลลิกานุโยคไง เวลาศึกษาแล้ว สิ่งที่ฌานสมาบัติไม่สน

เวลาเอาจริงขึ้นมา พอฉันอาหารของนางสุชาดาแล้ว คืนนี้ถ้าเรานั่ง ไม่ตรัสรู้ เราจะนั่งจนตาย กำหนดอานาปานสติ ตั้งแต่เป็นราชกุมารพระเจ้าสุทโธทนะพาไปแรกนาขวัญ เวลาไปถึง ผู้ใหญ่เขาไปทำหน้าที่การงานของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง พระโพธิสัตว์ ความที่จะมาตรัสรู้เองโดยชอบ นั่งอยู่ นั่งสมาธิ พอนั่งสมาธิ ตะวันบ่ายคล้อยไปแล้ว เงาของต้นหว้าไม่ไปตามนั้น ทุกคนเห็นมหัศจรรย์ ในจิตของราชกุมารก็มีความสุขไง

กำหนดอานาปานสติ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา อานาปานสติไง บุพเพนิวาสานุสติญาณ

©2026 sa-ngob.com

จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมุจเฉทปหาน วิปปยุต สัมปยุต ชำระล้างกิเลสจนเป็น เอโก ธมฺโม ทางอันเอก ธรรมที่เกิดขึ้น

นี่ไง กิเลสกับธรรมๆ ไง

กิเลสมันจูงมาๆ มันจูงจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่ด้วยอำนาจวาสนาของคน ทำบุญทำบาปของแต่ละบุคคลมา เวลาทำบุญและบาปของแต่ละบุคคลมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาค้นคว้ามาแล้ว ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง “จะสอนใครได้หนอ”

เพราะอะไร

เพราะจริตนิสัยของคนมันแตกต่างกัน ความรู้ความเห็นของคนแตกต่างกัน ความชอบของคนก็แตกต่างกัน เวลาวางธรรมวินัยนี้ไว้เทศนาว่าการขึ้นมาไง กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ

การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ เพราะจริตนิสัยของคนมันแตกต่างกันไป ถ้ามันมีหนทาง หนทางที่เราได้คัดได้เลือกขึ้นมาให้ตรงกับจริตตรงนิสัย

ขณะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันก็แสนทุกข์แสนยากอยู่แล้ว แล้วยังจะต้อง ถ้าไม่มีหนทางให้คัดให้แยกขึ้นมา มันก็เป็นเฉพาะบุคคลไง ถ้าเป็นเฉพาะบุคคล มันก็บุคคลคนนั้นมีจริตนิสัยอย่างไร

©2026 sa-ngob.com

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธกิจ ๕ เช้าขึ้นมาเล็งญาณใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน แล้วถ้าอายุเขาสั้น ไปเอาคนนั้นก่อน

เริ่มต้นตรัสรู้ธรรมแล้ว “จะสอนใครได้หนอๆ” ใครจะมีอำนาจวาสนา เพราะมันลึกลับมหัศจรรย์ ยังไม่ได้ตีแผ่ออกไป เวลาตีแผ่ออกไปขึ้นมา เริ่มต้นเอาปัญจวัคคีย์ก่อน ได้ปัญจวัคคีย์ ได้ยสะ ๖๐ องค์ไง พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ ยืนยัน ยืนยันว่าธรรมกับกิเลส

ธรรม สัจธรรมมันต้องศึกษา มันต้องฝึกหัด มันต้องค้นคว้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาโดยถูกต้อง โดยชอบธรรม

นี่กิเลสมันจูงมาๆ แล้วกิเลสมันก็ปิดกั้นหัวใจของตน แล้วอำนาจวาสนาของคนมีมากน้อยขนาดไหน ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา มันมีสัจจะมีความจริงขึ้นมา จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง ถ้ามันไม่มีอำนาจวาสนา โดยกิเลสมันจูงไปๆ ไง

เวลาทางโลก เวลาสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่าๆ ไง สัตว์ป่ามันอยู่ในป่าของเขา เขาอยู่โดยอำนาจวาสนาของเขา เขาก็ไม่สูญพันธุ์ของเขา เวลามนุษย์ไปเอาสัตว์ป่ามาเป็นสัตว์เลี้ยง เอามาเป็นฟาร์ม เอาเป็นวัวเป็นควาย ทำเป็นฟาร์ม เป็นกิจกรรมขึ้นมา เขาดูแล เห็นไหม

สัตว์เลี้ยง มันมีคนคุ้มครองดูแลมัน สัตว์เลี้ยง ถึงเวลาเขาเอาอาหารมาให้มัน สัตว์ป่า สัตว์ป่ามันอยู่ในป่าของมัน มันต้องหาอาหาร

©2026 sa-ngob.com

ของมันโดยธรรมชาติของมัน โดยฤดูกาลของมัน มันต้องแสวงหาเพื่อดำรงชีพของมัน

คนก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เกิดมาแล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ปัจจัยเครื่องอาศัยเวลามนุษย์ต้องมีปัจจัย ๔ เวลาปัจจัย ๔ ขึ้นมา มันเป็นเรื่องสัจจะเป็นความจริงไง มนุษย์ให้มีศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ถ้าเป็นศีลเป็นธรรมไง ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้ตามความเป็นจริง เห็นไหม มีกฎมีกติกา

ถ้ามีกฎมีกติกา มีศีลมีธรรมขึ้นมา ถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา แล้วเวลาถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงขึ้นมาเพราะฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงที่หัวใจดวงนั้น

ถ้าศึกษานะ ถ้าศึกษามาเป็นประเพณีวัฒนธรรมนะ ปริยัติ ปฏิบัติ ปริยัติศึกษาแล้วให้ฝึกหัดปฏิบัติ

ถ้าศึกษา ศึกษามาแล้วถ้าเป็นภาคปริยัติ เราบวชพระๆ เวลาบวชพระ มันก็มีพระบ้าน พระป่า เวลาพระบ้านๆ พระบ้านบวชแล้วก็บวชศึกษาเป็นภาคปริยัติ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาไว้เป็นทางวิชาการ ศึกษาไว้เป็นความรู้ ความรู้อย่างนี้เป็นความรู้ทางสุตมยปัญญา

©2026 sa-ngob.com

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปริยัติศึกษามาแล้วมีองค์ความรู้ ทรงจำธรรมวินัยฯ ทรงจำไว้ทำไม ทรงจำไว้ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าเวลาฝึกหัดปฏิบัติ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ถ้าปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง เวลาจะออกปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างไร

เวลามันออกปฏิบัติ นี่ไง สัตว์ป่ากับสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยงมันมีเจ้าของ มันมีผู้ดูแลมันไง ถ้ามันดูแลมัน ถ้ามันเชื่อมั่นของมัน นี่กิเลสมันจูงมา จูงมาว่า นี่เป็นศักดิ์ศรี เป็นความพอใจ เป็นธรรมชาติ มันเป็นข้อเท็จจริง

แต่ถ้าสัตว์ป่า สัตว์ป่าไม่เป็นอย่างนั้นน่ะ สัตว์ป่ามันต้องขวนขวายมันต้องแสวงหา มันต้องเพื่อดำรงชีวิตของมัน

ถ้าเราบวชพระๆ เวลาบวชพระขึ้นมาแล้ว ถ้าบวชแล้วต้องมีการศึกษา ศึกษาขึ้นมา เห็นไหม เวลาเราเกิดมา เวลาเกิดมา บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากธรรมวินัยไว้กับบริษัท ๔ เวลาบริษัท ๔ ขึ้นมา ให้ศึกษา ให้ค้นคว้า ให้เกื้อกูลต่อกัน

อุบาสก อุบาสิกามีหน้าที่การงานของตน ถ้าศึกษาค้นคว้าขึ้นมาก็จะแสวงหาเพื่อจะดำรงชีวิตของเรา นี่ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา ทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จในชีวิต มันก็มีความสุข ถ้า

©2026 sa-ngob.com

มีสิ่งใดที่มันกระทบกระเทือนในหัวใจ มันก็เป็นความทุกข์ มันก็เป็นกิเลส เวลากิเลสมันขึ้นมาในหัวใจของตน เห็นไหม

เขามีหน้าที่การงานของเขา เขาก็อยากมีบุญมีกุศลของเขา เช้าขึ้นมา เขาทำบุญตักบาตร

ภิกษุนักรบ บวชเป็นพระแล้วดำรงชีวิตแบบฆราวาสไม่ได้ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ภิกษุซื้อขายไม่ได้ ชาตรูปรชตำหยิบต้อง เป็นเงินเป็นทอง จับอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น ให้ฝึกหัดศึกษาค้นคว้า ให้มันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นนักรบๆ ถ้าเป็นนักรบขึ้นมา เพราะเป็นภิกษุ ภิกษุณี ผู้เป็นแก่นของพระพุทธศาสนา

นี่เขาไม่มีอาชีพของเขา เช้าขึ้นมาออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ถ้าเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เลี้ยงไว้ทำไม

ถ้าเริ่มต้นบวชใหม่ เราก็ศึกษาค้นคว้าของเราก่อน ศึกษาค้นคว้าก็เรียนภาคปริยัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมาแล้วไม่สนใจเรื่องนี้เลย

เวลาออกธุดงค์นะ เราจะปรารถนาสิ่งใดไม่สมความปรารถนาแล้วถ้าความปรารถนามันพอใจไง

นี่สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยงๆ เขาขุนเขาเลี้ยงไว้ในฟาร์ม มันก็มีความสุข มีความพอใจของมัน มันก็มีความสุข เพราะอะไร เพราะกินอิ่มนอนอุ่นของมัน สัตว์ป่าๆ มันต้องแสวงหาเลี้ยงด้วยตัวของมันเอง

©2026 sa-ngob.com

เรียนภาคปริยัติๆ มันอยู่ในบ้านในเมือง มันก็มีความอุดมสมบูรณ์ของมัน เวลาจะออกฝึกหัดปฏิบัติ มันก็อยู่ที่วาสนาของคน

สัตว์เลี้ยงๆ มันมีคนคุ้มครองดูแลมันอยู่แล้ว เวลาสัตว์ป่าๆ ถ้าสัตว์ป่ามันอยู่ในป่าในเขาของมัน มันอยู่ในป่าธรรมชาติของมัน ฤดูกาลอาหารต่างๆ แล้วยังมีพรานนักล่า แล้วโดยธรรมชาติ ห่วงโซ่อาหาร มันก็สัตว์กินพืช สัตว์กินเนื้อ มันล่าโดยธรรมชาติของมัน มันเป็นธรรมชาติของมัน เพราะดำรงชีพในวัฏฏะ

พระ เราเข้าป่าเข้าเขาไป เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไป เราไม่ได้ไปล่ากับใคร เราจะล่าหัวใจดวงนี้ ล่าหัวใจดวงนี้ไง

เวลาเราอยู่ในบ้านในเมืองขึ้นมา มันอุดมสมบูรณ์ มันมีคนคุ้มครองดูแล มันข้องอยู่กับทางโลก เวลาฝึกหัดๆ กิเลสมันจูงมาแล้ว กิเลสมันยังปิดหูปิดตา มันน้อยเนื้อต่ำใจ ไม่เสมอเขา ไม่เป็นเหมือนเขา

แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้ว กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส ปฏิบัติโดยกิเลส กิเลสมันเชิดมันชูขึ้นมา สิ่งนั้นมันว่าเป็นสมจริงสมจัง เพราะอะไร

เพราะศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไง แล้วกิเลสมันก็จูงมาไง แล้วกิเลสยังปิดหูปิดตาอีกใช่ไหม มันทำให้เรานอนเนื่อง ทำให้เราเชื่อความรู้ความเห็นของเรา เชื่อความรู้ความเห็นของเราเพราะกิเลสมันให้เชื่อไง

©2026 sa-ngob.com

เวลาออกประพฤติปฏิบัตินะ เวลาออกประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้ว สิ่งที่มันเข้าป่าเข้าเขา เราไปของเราโดยธรรมชาติของเรา เราอยู่ของเราตัวคนเดียวไง เราอยู่ของเราตัวคนเดียว เราไปข้างหน้า มันไม่รู้สิ่งใดว่าอะไรจะเกิดขึ้น สิ่งใดที่จะเกิดขึ้น สิ่งที่ว่าเราวิตกกังวลต่างๆ เราตัดภาระไปทั้งสิ้น ชีวิตเป็นปัจจุบัน ปัจจุบันจะเจอสิ่งใด มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนาของคน เรามาทำไม

นี่ไง เวลาเราอยู่ในบ้านอยู่ในเรือน เรามีสิ่งใด มันมีกฎหมายคุ้มครองดูแล เวลาไปอยู่ในป่าๆ สัตว์กับมนุษย์ มันไม่รับรู้หรอก กฎหมายของใคร กฎหมายสิ่งใด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาไปแล้วมันถึงต้องระวังตัว สิ่งที่มันนอนใจ สิ่งที่มันเคยนอนจมกับกิเลส มันจะตื่นตัว

ไปที่กลัวๆ เวลาคน ทุกคนเวลาออกประพฤติปฏิบัติ จะกลัวความมืด จะกลัวว่าสิ่งนั้นมีผีมีสาง ฉะนั้น เวลาที่ว่ามรณานุสติ ระลึกถึงความตายๆ ความตาย คนเรามันกลัวตาย เวลาที่มันมีสิ่งใด กิเลสมันก็เอาความตายๆ มาอ้างเหมือนกัน ไอ้เราปฏิบัติไปแล้วเราก็กลัวเป็นกลัวตายเหมือนกัน ถ้ากลัวเป็นกลัวตายของเรา สิ่งที่ความกลัวๆ นั้นน่ะ กิเลสมันชักไม่เป็นอิสระแล้วล่ะ

โดยธรรมชาติของมัน มันก็หลอกมันล่อ ถ้ากิเลสมันจูงมา มันก็ปิดหูปิดตานะ ถ้ามีสติมีปัญญา มันจะฝึกหัดปฏิบัติ

©2026 sa-ngob.com

เราเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาวาสนา เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชเป็นพระ มันมีสามัญสำนึก มันมีความรู้สึก มีความนึกคิด

เวลาสัตว์นะ ถึงเวลาทั้งวัวทั้งควาย ทั้งหมู เวลาเขาเอาไปฆ่าๆ นั่นน่ะ เขาจูงมันไป มันยังรู้ว่าเขาจะเอาไปฆ่า บางทีมันดิ้นรน มันหนีไปเพื่อจะเอาชีวิตรอด

สัตว์มันยังรู้เลยว่าสิ่งที่เวลาจะเอาไปฆ่าๆ เพราะอะไร เอาไปฆ่าเพราะว่ามนุษย์ถือว่าสัตว์เป็นอาหารของมนุษย์ไง ถึงเอาไปฆ่าก็เป็นเนื้อเป็นหนังที่เป็นอาหาร เป็นธุรกิจของเขา มันยังดีดยังดิ้น มันยังพยายามดิ้นรนเอาชีวิตรอด

เราเกิดเป็นคนๆ สิ่งที่กิเลสมันจูงมา จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มนุษย์เกิดมาจากไหน จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะก็มาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม แล้วเกิดมาแล้ว ถึงเวลาแล้วสิ้นอายุขัยไป มันก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันก็ต้องตายไป แล้วไม่มีสติไม่มีปัญญาใช่ไหม

สัตว์มันยังมีสติมีปัญญา มันยังดิ้นรนเพื่อรักษาชีวิตของมัน แล้วมนุษย์ล่ะ สัตว์มันยังคิดได้ ถ้ามนุษย์มันคิดได้ เวลามนุษย์มันคิดได้ มันจะแสวงหา หาทางออกไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลาไม่เกิด ไม่แก่

©2026 sa-ngob.com

ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาไง ไม่เกิด หมด ไม่มีอวิชชา

กิเลสจูงมา กิเลสมันดับสิ้นไปในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง บุญในพระพุทธศาสนาที่ยิ่งใหญ่มีอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่ง เราฉันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน อีกคราวหนึ่ง เราฉันอาหารของนายจุนทะ เราถึงซึ่งขันธนิพพาน นี่ไง เวลากิเลสมันตายไปแล้วๆ

เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าตามความเป็นจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันเป็นจริง เวลากิเลสมันสิ้นไปแล้วไง

เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ นี่ไง จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ทุกข์สิ้นไป ทุกข์หมดไป เวลาทุกข์สิ้นไป ทุกข์หมดไป มันไม่เกิด ถ้าไม่เกิด เห็นไหม

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เวลาสัตว์มันยังดิ้นรน มันยังแสวงหาทางออกของมัน แต่ถ้ามนุษย์ล่ะ มนุษย์เราจะแสวงหาทางออกของเรา เห็นไหม

เราเรียนภาคปริยัตินั้นเป็นหนทาง แต่เวลาภาคปฏิบัติๆ เราจะปฏิบัติตามความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเราจะปฏิบัติตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา เราเอาจริงเอาจังของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราจะมีสติมีปัญญาไม่ให้กิเลสมันครอบงำๆ

©2026 sa-ngob.com

ถ้ากิเลสมันครอบงำ ปฏิบัติบูชากิเลส กิเลสมันชักจูงมันมาแล้ว มันจะครอบงำเราตลอดไป แล้วมันยังสิ้นอายุขัยไป ยังอยู่ในอาณัติของมัน นี่ผลของวัฏฏะ

แต่ถ้าเราเป็นจริงเป็นจังของเรานะ ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ ถ้าใจสงบระงับ ถ้าสงบแล้ว มันมีความสุขแล้ว

สิ่งที่เป็นความทุกข์ๆ เพราะกิเลสมันฟุ้งมันซ่านอยู่ในหัวใจของตน ถ้ามันฟุ้งมันซ่านในหัวใจของตน เพราะว่าอวิชชา เพราะว่ากิเลสมันทำลายทั้งสิ้น

กิเลสไม่มีเหตุมีผล กิเลสเจ้าแง่แสนงอน แล้วมันทำลายบุคคลคนนั้น เพราะบุคคลคนนั้น จิตดวงนั้นอยู่ในอำนาจของมัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสิ้นกิเลส พญามารๆ เดือดเนื้อร้อนใจ “เจ้าชายสิทธัตถะจะพ้นจากมือเราไป เจ้าชายสิทธัตถะจะพ้นจากมือเราไป”

ลูกสาว ความโลภ ความโกรธ ความหลง “พ่อ พ่อไม่ต้องกังวล เดี๋ยวพวกอิฉันจะไปจัดการเองค่ะ”

เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา สิ่งที่ว่าอวิชชาพญามารทำลายลงแล้ว ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันจะอยู่ที่ไหน ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันจะเกิดขึ้นมาอีกไม่ได้ สิ่งที่ภพมัน

©2026 sa-ngob.com

ไม่มีสถานที่ ไม่มีภวาสวะ ไม่มีภพให้สิ่งที่ลูกสาวพญามารได้ยืนยันเป็นสถานที่เพื่อจะไปเอาเจ้าชายสิทธัตถะกลับมา

ถ้ามันเป็นความจริงๆ ผู้ที่ปฏิบัติตามความเป็นจริง เราทำปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นปัจจัตตัง เป็นสันทิฏฐิโก เป็นของบุคคลคนนั้น

กึ่งพุทธกาลศาสนาเจริญอีกหนหนึ่งๆ เจริญอีกหนหนึ่งเพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน เวลาท่านประพฤติปฏิบัติของท่านขึ้นมาก็ล้มลุกคลุกคลาน

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญขึ้นมาเพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามแนวทางตามธรรมและวินัยศาสดา

ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเราๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริง แล้ววางข้อวัตรปฏิบัติไว้

เพราะอะไร

เพราะว่าถ้ามันอวิชชาจูงมา อวิชชามันจูงมา มันไม่รู้เท่าทันหรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้นที่ตรัสรู้เองโดยชอบ สาวกสาวกะที่ได้ยินได้ฟังๆ ไง ขณะที่ได้ยินได้ฟังยังล้มลุกคลุกคลานขนาดนี้ ขณะล้มลุกคลุกคลาน เห็นไหม

©2026 sa-ngob.com

ไก่บ้าน ไก่ป่า

เวลาไก่บ้านๆ เขาเลี้ยงดูว่าเขามีสุ่ม เขามีกรง เขามีสิ่งใดคุ้มครองดูแลมัน เพราะอะไร เพราะถ้ามีสัตว์ร้าย มีสิ่งใดมาลักขโมยไป เขาจะเสียหาย เขาคุ้มครองดูแลอย่างดี

ไก่ป่าๆ ไก่ป่าเวลามันจะนอน เวลามันจะขึ้นคอน มันต้องระวัง มันมีศัตรูทั้งนั้น เขาล่ามันทั้งนั้นน่ะ แต่ไก่ป่ามันมีความแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

ร่างกายๆ ของมัน มันเป็นโรคเป็นภัย ไก่บ้านๆ เขาฉีดวัคซีน เขาคุ้มครองโรคภัยไข้เจ็บ มันยังตายเป็นเล้าๆ ไก่ป่าๆ ถ้าถึงเวลาถ้าโรคภัยไข้เจ็บ มันมีภูมิต้านทานที่ดีกว่า แข็งแรงกว่า มันแตกต่างกันเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา มีอุดมคติ สัตว์มันยังเลือกแตกต่างหลากหลายด้วยเชาวน์ปัญญาของมัน เราเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา มีสติมีปัญญาศึกษาค้นคว้า

แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง หนหนึ่งเพราะมีครูมีอาจารย์ มีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านไปก่อน

ปฏิบัติไปเพราะอะไร

©2026 sa-ngob.com

ถ้าไม่มีวาสนา จะทำอย่างนั้นได้อย่างไร ถ้าไม่มีวาสนา กิเลสมันยุมันแหย่ กิเลสมันจูงมาไง กิเลสมันจูงมา มันเป็นเจ้าของ มันยึดครองอยู่แล้ว

แล้วกิเลสเป็นนามธรรมๆ จะรู้มันได้อย่างไร

รู้มันได้ด้วยการทำความสงบ เพราะเรามีครูมีอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาแล้ว ปฏิบัติมาแล้ว ท่านดับขันธ์ไปแล้ว วางความเป็นจริงเอาไว้ๆ เพราะอะไร

ความเป็นจริงเอาไว้ เพราะเวลาธมฺมสากจฺฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ เวลาปฏิบัติไปแล้วมันเหมือนกัน อันเดียวกัน

ถ้าอันเดียวกัน แต่เวลาปฏิบัติของเรา เราปฏิบัติ กิเลสมันจูงมา กิเลสกับธรรมมันเกิดในหัวใจของตน

ถ้าศึกษาปริยัติมา นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ภาคความจำ ทรงจำธรรมวินัยๆ ทรงจำจากอะไร

ขันธ์ ๕ มันเป็นอารมณ์ความรู้สึกทั้งนั้น ความเห็นสัญญาอารมณ์ๆ แล้วมันเป็นจริงไหม

ถ้ามันเป็นจริงๆ ถ้าเรามีวาสนา เราเชื่อมั่นครูบาอาจารย์ของเรา เรามีข้อวัตรปฏิบัติของเราเป็นเครื่องอยู่ของใจ

©2026 sa-ngob.com

จากเครื่องอยู่ของใจก็หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามา จากเครื่องอยู่ของใจ ใจเป็นอิสระ ถ้าใจเป็นอิสระ นี่สัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิมันเกิดขึ้นมา มีความสงบ ชำนาญในวสี

สัมมาสมาธิเกิดขึ้น เดี๋ยวมันก็เสื่อม สัมมาสมาธิเกิดขึ้นนะ ถ้าไม่ชำนาญแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกนะ จิตสงบแล้ว ถ้ามันจะคลายออกมา อย่าพรวดพราด พรวดพราดคือเข้าออกตามความพอใจของตน แล้วเวลามันจะเข้าต่อไปข้างหน้าจะทำอย่างไร

เพราะถ้าจิตมันสงบแล้ว มันสงบเพราะอะไร

อารมณ์ที่เคยทำ สติที่เคยทำ ความชำนาญที่เราเคยมี เวลามันขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ นี่ไง เทฺวเม ภิกฺขเว ทาง ๒ ส่วนไม่ควรเสพ อัตตกิลมถานุโยคกับกามสุขัลลิกานุโยค

ความทุกข์ความยากที่การกระทำนั้นมันเป็นเรื่องของทางโลกๆ เขา ถ้าจิตสงบแล้วมันเป็นกามสุขัลลิกานุโยค มันมีความสุขความพอใจของมัน

จิตสงบๆ นี่แหละ เวลามันสงบแล้ว เวลามันคลายออกมาล่ะ แล้วอารมณ์อย่างนั้นทำอย่างไรล่ะ

ชำนาญในวสี ชำนาญในการเข้าสมาธิ ชำนาญในการออกสมาธิ รักษาจนมันตั้งมั่น เวลามันตั้งมั่น ถ้ามันน้อมไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็น

©2026 sa-ngob.com

จิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง นั่นแหละ เวลาฝึกหัดปฏิบัติ วิปัสสนามันจะเกิดตรงนั้น

ถ้าวิปัสสนาเกิดตรงนั้น วิปัสสนาเกิดมาทำไม

กิเลสมันจูงมา กิเลสมันจูงจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันจูงเรามานะ แล้วมันก็ยึดมั่นถือมั่นของมัน แล้วมันอยู่กับเราไง เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าจิตมันสงบ เวลากำลังมันอ่อนแอลง นี่ไง สมุทัยมันเจือปนมา

สมุทัยคืออะไร

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ตัณหาความทะยานอยากคือสมุทัย เวลามันเจือปนมาๆ สิ่งที่เจือมามันก็มีกิเลสร่วมมาด้วยไง

ถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมา เวลากิเลสร่วมมา เราก็รู้ รู้เพราะอะไร รู้เพราะมันใช้ปัญญาไปแล้วมันไปเรื่องของกิเลส มันเป็นเรื่องของความพอใจ มันเป็นเรื่องอารมณ์โลกๆ

อารมณ์โลกๆ อารมณ์ก็มีอารมณ์ แต่พอเป็นความจริงๆ ขึ้นมาแล้ว ถ้าความจริงขึ้นมา เราวาง แล้วกลับมาทำความสงบให้มากขึ้น ทำความสงบของเราให้มากขึ้น พอความสงบ เรากลับไปใช้ปัญญา โอ้! ความแตกต่างมันเกิด มันเกิดอย่างนี้

เกิดอย่างนี้เพราะอะไร

เกิดอย่างนี้เพราะว่า ศีล สมาธิ ปัญญา

©2026 sa-ngob.com

ศีลคือความปกติของใจ เรามีความปกติของเราก่อน ถ้ามีความปกติของเราแล้วเราฝึกหัดปฏิบัติด้วยข้อวัตรปฏิบัติ ถ้ามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา เครื่องอยู่ของใจๆ

ที่มันดิ้นมันรนนี่แหละ ที่มันส่งออก ที่มันพยายามทำความเลวร้ายให้กับใจเรานั่นแหละ เวลามันปกติของมัน ปกติก็โลกียะ โลกไง อารมณ์ไม่ใช่สมาธิ

สมาธิคือตัวตนของจิต ถ้าตัวตนของจิต จิตมันไม่เสวยอารมณ์

แต่เวลาอานาปานสติ เวลาพุทโธๆ มันเสวยอารมณ์ นั้นคือสัญชาตญาณ คือธรรมชาติของจิต เวลาจิตมันกำหนดพุทโธๆ จนมันปล่อยวางพุทโธ มันกลมกลืนกับพุทโธ เวลามันเป็นตัวของมันเอง ชัดเจน พอชัดเจน เวลามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาปัญญามันเกิด มันพิจารณาของมันไป มหัศจรรย์

จากที่กิเลสจูงมา แต่เราฝึกหัดขึ้นมา เรามีสติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมๆ “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” แต่เวลาไปสอนปัญจวัคคีย์ สอนยสะ พระอรหันต์หมดเลย ท่านเป็นพระอรหันต์หมดเลย

©2026 sa-ngob.com

แต่เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ธรรมที่เกิดขึ้นปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

แต่ถ้ากิเลสมันจูงมา กิเลสเป็นเรา มันปฏิบัติไปคารวะกิเลสไง เราปฏิบัติแล้วบูชากิเลสไง ถ้าปฏิบัติบูชากิเลส มันก็ล้มลุกคลุกคลาน มันก็ทุกข์มันยากของมันอยู่อย่างนั้นน่ะ

ถ้ามันทุกข์มันยากขึ้นมา เห็นไหม เหมือนกัน ถึงบอกว่า ถ้ากิเลสมันจูงมา จูงมาเกิดเป็นสัตว์ เวลาสัตว์ มนุษย์ว่าสัตว์นี้เป็นอาหารของมัน มนุษย์ว่าสัตว์เป็นอาหารของเรา เวลาเป็นอาหารของเราแล้ว เราจะจูงไปฆ่า มันดิ้นมันรน มันหลุดพ้นจากการควบคุมนั้นน่ะ จนคนที่มาเห็นเขาเมตตา เขาไถ่ชีวิตมันไปถวายวัด

สัตว์ สัตว์มันยังเห็นโทษเห็นภัย แล้วเราเกิดเป็นคนๆ เกิดเป็นคน เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาเสียด้วย เวลาเกิดเป็นคน เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีอำนาจวาสนาของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ

เวลาฝึกปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันจูงมา แล้วเราไม่ปฏิบัติไปบูชากิเลส เราจะปฏิบัติบูชาเรา เราจะทำสัจจะความจริงของเราขึ้นมา ให้เป็นสัจจะเป็นความจริงของเราขึ้นมาให้ได้ ถ้าเป็นสัจจะความจริงของเราขึ้นมาให้ได้ จากกิเลสเป็นธรรม เป็นธรรมๆ มันก็มีความสุข มีความสงบในหัวใจดวงนี้ ถ้าเป็นธรรมๆ มีความสงบในหัวใจดวงนี้

©2026 sa-ngob.com

สมาธิทำไม่เป็น มันก็ฟุ้งมันก็ซ่าน มันก็ทุกข์มันก็ยาก เวลาทำสมาธิได้ๆ สมาธิเป็นสมถกรรมฐาน ฐานที่เราจะฝึกหัด เราจะปฏิบัติของเราขึ้นมาให้เป็นชาวพุทธที่แท้จริง ให้เป็นภาวนามยปัญญา

ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือภาวนามยปัญญา แล้วมันเป็นสิ่งที่ว่า ใครมีอำนาจวาสนาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาแล้ว มันจะเกิดความมหัศจรรย์ในใจของตน

แล้วมันเกิดยาก มันเกิดยากเพราะอะไร

เพราะแก่นของกิเลส กิเลสมันเหนียวแน่น เวลาถ้ามีสติมีปัญญามันก็เป็นโลกียะ มันก็เป็นปัญญาของโลก มันก็เป็นปัญญาที่กิเลสมันจูงมา มันจูงมาแล้วมันหวงมันแหน แล้วมันไม่ยอมให้เป็นอิสระ ไม่ยอมให้พ้นจากอำนาจของมันไป นี่มันโดยธรรมชาติของมันอย่างนั้นไง นี่ธรรมชาติของกิเลส

ธรรมชาติของธรรม เกือบตาย ฝึกหัดของเราขึ้นมากว่ามันจะเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมาเกือบตาย เกือบตายอย่างไร เราก็ยังตั้งใจของเราเกือบตายขึ้นมา มันก็อยู่ที่วาสนาของคน นี่ไง จริตนิสัยของคนที่ได้สร้างอำนาจวาสนามามากน้อยขนาดไหน

เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็อยากฝึกหัดปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ อยากพ้นทุกข์ทั้งนั้นน่ะ

อยากพ้นทุกข์ ต้องไม่กลัวทุกข์กลัวยาก

©2026 sa-ngob.com

อยากพ้นทุกข์ ต้องมีสัจจะมีความจริง

แล้วสัจจะความจริงมันก็อยู่ที่จริตนิสัย อยู่ที่การสร้างอำนาจวาสนานั้นมา ถ้าเขามีสัจจะมีความจริง เขาไม่วอกแวก ไม่ลังเล ไม่สงสัย พยายามของเรา

เพราะนิวรณธรรม ๕ ไง ลังเลสงสัย ไม่แน่ใจร้อยแปดพันเก้า ทำสิ่งใดแล้ว แล้วแหยง ไม่กล้าต่อสู้ ไม่กล้าเผชิญกับความจริง

ความจริงๆ ความจริงมันอยู่ที่ไหน

ความจริงๆ มันก็อยู่ที่กิริยา อยู่ที่การกระทำขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมานี่ไง ความจริงเกิดขึ้นมา

ตำราก็คือตำรา เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันก็เป็นวิธีการเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริง แล้วมันมีไหม

ถ้ามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโกไง นี่ภาคปฏิบัติไง

ปริยัติก็ศึกษามาทรงจำธรรมวินัย เวลาภาคปฏิบัติๆ ปฏิบัติขึ้นมามีข้อเท็จจริงหรือไม่ มันเป็นความจริงหรือไม่

ถ้าไม่เป็นความจริงๆ ไม่เป็นความจริงเพราะว่ากิเลสมันจูงมาไง จูงมาแล้วก็ของมันไง แล้วมันก็ไม่เปิดทางให้ใครได้มีกำลังที่จะไปเห็นหน้ามัน แล้วต่อต้านมัน ถึงบอกว่า กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้มันได้อย่างไร

©2026 sa-ngob.com

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นรู้ เห็น แล้วชี้หน้ามันด้วย

เพราะอะไร

เพราะถ้าจับต้องไม่ได้ พิจารณาไม่ได้ มันจะเกิดไตรลักษณ์อย่างไร มันจะรู้เห็นได้อย่างไร

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สรรพสิ่ง วัตถุธาตุมันเป็นอนิจจัง แปรปรวน ผลคือทุกข์ แล้วถ้ามันมีสติมีปัญญา มันก็เป็นเช่นนั้นเองไง

แต่ภาคปฏิบัติไม่เป็นอย่างนั้น ภาคปฏิบัติเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

เห็นอย่างไร

เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นั่นแหละกิริยาอย่างนั้นน่ะ กิเลสเป็นนามธรรม มันใช้สิ่งนั้นล่อลวงหลอกลวง กิเลสเป็นเรา เราเป็นกิเลส กิเลสมันจูงมาไง มันยึดมันมั่นของมันไง แล้วมันก็ว่าจิตนี้ของมันไง ร่างกายนี้เป็นของมันไง แล้วเราก็ให้มันจูงต่อเนื่องไปไง แล้วหมดอายุขัยก็ตายไปไง ตายไปอยู่ในอำนาจของกิเลส ก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ไปไหนต่อ ถ้าไปไหนต่อก็บุญและบาปนี่แหละ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณทำลายมันทั้งสิ้น ไม่เกิด จะไปเกิดที่ไหน ไม่มีเชื้อไม่มีไข เกิดอีกไม่ได้

©2026 sa-ngob.com

เกิดสำคัญมากกว่าตาย เพราะการเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะนี้ เพราะด้วยการสร้างสมบุญญาธิการมา เกิดแล้ว เกิดแล้วด้วยวาสนา ด้วยการศึกษา ด้วยการฝึกหัด ด้วยการค้นคว้า ด้วยสัจจะด้วยความจริง เป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา ฟองอวิชชาไง พญามารไง ครอบครัวของมารทั้งหมดไง ทำลายทั้งสิ้นไปแล้วไง

แล้วเราเป็นมนุษย์ไง จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จะในภพใด ชาติใด สถานะใด อยู่ในใต้พญามารทั้งสิ้น กิเลสควบคุมทั้งสิ้น แล้วไปต้อยๆๆ ให้มันจูงไปไง จูงไปด้วยบุญและบาป

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ใครได้สร้างบุญกุศลมามากน้อยขนาดไหน ถ้าสร้างอำนาจวาสนามามาก เกิดมาด้วยบุญด้วยกุศล ทำสิ่งใดแล้วสมความปรารถนา ถ้าเกิดมาด้วยบาปด้วยอกุศลไง ทุกข์ยาก ยากจนเข็ญใจ นี่เรื่องของสถานะของความเป็นมนุษย์ แต่เรื่องของกิเลสมันบีบในใจหนักกว่านั้น กิเลสในใจมันบีบบี้สีไฟ แล้วอั้นตู้ ไม่มีทางไป ทุกข์ร้อนอยู่อย่างนั้น

ด้วยบุญนะ ที่ได้เกิดเป็นมนุษย์นี่ แล้วเกิดเป็นมนุษย์มีอำนาจวาสนาอีก ได้ฝึกหัดปฏิบัติอีก แล้วได้ศึกษาค้นคว้าอีก แล้วยังมีครูบาอาจารย์คอยดูแลอีก มันเป็นยุคทอง

แต่ถ้ามันเป็นเรื่องกิเลส เป็นเรื่องความน้อยเนื้อต่ำใจ มันก็น้อยเนื้อต่ำใจโดยธรรมชาติของมัน ถ้าน้อยเนื้อต่ำใจแล้วมันก็ว่าเราทำอย่างนี้ดีกว่า

©2026 sa-ngob.com

ดีกว่า อะไรดีกว่า กิเลสมันจูงไปแล้ว ดีกว่าก็ดีกว่าโดยกิเลสไง

ทำความสงบของใจเข้ามาๆ กิเลสสงบตัวลงนะ ถึงเป็นสมาธิได้

สมาธิมันอยู่ที่จิต ไม่อยู่ที่อื่น ธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ เป็นเรื่องธรรมชาติของเขา แล้วถ้าเรื่องธรรมชาติของเขา มันไม่มีชีวิตไง ไม่อย่างนั้นมันจะเกิดสมาธิได้อย่างไร มันตั้งอยู่ไหนก็อยู่ที่นั่นแหละ แต่ด้วยจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันถึงมีผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานไง

สิ่งมีชีวิตมีจิตวิญญาณ มีพุทธะ แต่กิเลสจูงมา กิเลสมันยึดครอง มันไม่เห็น มันทำไม่ได้ มันเลยอยู่แค่อารมณ์ไง

พุทธะ ผู้รู้ สิ่งให้ถูกรู้ คือการเกิด เกิดเป็นสัตว์มันก็มีความรู้สึกของมัน เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมก็มีหมด เกิดเป็นมนุษย์ แล้วกิเลสมันจูงมา มันก็ยึดครองของมัน ทำนอกเหนือจากอำนาจของมันไม่ได้ ถึงได้ทำสมาธิยาก

สมาธิๆ ทำความสงบของใจ มันเป็นความเข้าใจของคน เป็นความเข้าใจที่กิเลสมันจูงมา แล้วมันก็ให้กระทำได้แค่นั้น แต่ถ้ามีวาสนาของเรา เราไม่เชื่อ เราพยายามทำความสงบของเราให้ได้ แล้วพอมันสงบ มันปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

สมาธิจะมีมากมีน้อยขนาดไหน เราก็ฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราก็ทำความเป็นจริงของเรา แล้วชำนาญในวสี ชำนาญให้มันเพิ่มขึ้น ถ้ามีอำนาจวาสนา มันเป็นของมันไป ไม่มีอำนาจวาสนาก็เจริญแล้วเสื่อมๆ

©2026 sa-ngob.com

ล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้น แล้วทำสมาธิก็ทำไม่เป็น พอทำสมาธิแล้ว จิตมีสมาธิ ก็ได้แค่นั้นไง ได้แค่นั้น แต่ถ้ามีอำนาจวาสนาไม่เชื่อๆ ไม่เชื่อแล้วฝึกหัดของเรา พยายามทำความเป็นจริงของเรา แต่พอมันเป็นความเป็นจริงของเราขึ้นมาได้ นั่นแหละปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก

สมาธิคือสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบแล้วมีความสุข ความสงบ เห็นไหม

กิเลสจูงมา ทุกข์ยากน่าดู กิเลสจูงมา กิเลสเป็นเจ้าใหญ่นายโตครอบงำหัวใจของตน คิดไม่พ้นจากกิเลสบัญชาการ เวลาจิตสงบแล้วกิเลสสงบตัวลง มันบัญชาการนั้นไม่ได้ เป็นอิสระ เวลาเป็นอิสระแล้วมีความสุข มีความสุขของเราแล้วทำให้มีกำลัง มีความชำนาญของตน พอมีความชำนาญของตน ฝึกหัดใช้ปัญญาๆ

ปัญญาเกิดเองไม่ได้

นี่ไง เวลาส้มหล่นๆ ธรรมเกิดๆ นั่นธรรมเกิด ทุกข์หรือการเกิดแบบนั้นมันเกิดโดยที่ไม่มี ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

เวลาถ้ามันเกิด มันเกิดด้วยวิธีการ วิธีการที่เราบริหารจัดการ ถ้าเราบริหารจัดการ เวลามรรคมันเกิด เวลามรรคเกิด เวลาปัญญามันเกิด มันมหัศจรรย์โดยผู้รู้ผู้เห็น ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติมันจะเห็นความมหัศจรรย์ว่า เวลากิเลสจูงมา แล้วกิเลสมันครอบงำ มันคิด มันไตร่ตรองโดยกิเลส มันเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ จิตสงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิ

©2026 sa-ngob.com

แล้วเวลาปัญญามันเกิด มันเกิดโดยความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์ มันเห็นความแตกต่าง

คนปฏิบัติไง เวลาผิด เวลาที่กิเลสมันลากมันจูง มันลากถูลู่ถูกังไป มันก็เป็นความทุกข์ความยาก เวลาจิตมันสงบ แล้วจิตสงบแล้วปัญญาจะเกิดเองไม่มี ปัญญาจะเกิดเองก็จิตมันเสื่อมแล้วก็ไปคิดโดยธรรมชาตินั่นน่ะ ปัญญาอย่างนั้นธรรมเกิดๆ มันไม่มีเหตุมีผล แต่ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ขึ้นมา มันฝึกหัด

ปัญญาต้องเกิดจากการฝึกฝน ฝึกฝนจนจักรมันเคลื่อนได้ พอจักรมันเคลื่อนได้ เคลื่อนแล้วมันหมุนไป มันจะเห็นความมหัศจรรย์ของความคิด ภาวนามยปัญญาปัญญาที่ชำระล้างกิเลส ปัญญาที่ว่ากิเลสมันจูงมา จับกิเลสมัน หักแข้งหักขากิเลสมัน ไม่ให้มันมาจูงเราไป

มันจูงมันลาก มันทำให้เราทุกข์เรายากมากี่ภพกี่ชาติ แล้วไม่มีวันจบวันสิ้น แต่เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมานะ นี่ไง สิ่งที่ธรรมเกิดๆ ธรรมที่มันเกิดนั้นธรรมด้วยอำนาจวาสนา ด้วยบุญกุศล ไม่มีการบริหารจัดการ

เวลาที่จิตมันสงบแล้วเราฝึกหัดของเรา เพราะเราฝึกหัด เราฝึกหัดให้เกิดปัญญา แล้วพอฝึกหัดให้เกิดปัญญาด้วยมีสัมมาสมาธิ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานจะเกิดบนจิต ถ้างานเกิดบนจิต เวลาภาวนามยปัญญามันหมุนของมันไป หมุนของมันด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยธรรม ด้วยสัจธรรมที่มันเกิดจากจิตดวงนี้

©2026 sa-ngob.com

ถ้าเกิดจากจิตดวงนี้ มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลามันเท่าทันกิเลสมันหาที่หลบที่ซ่อนแล้วนะ

กิเลสมันจูงมา มันจูงจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วมันมีอำนาจวาสนา มันมีอำนาจบาตรใหญ่ มันกดถ่วง มันบีบมันคั้น มันปล่อยให้พอมีลมหายใจเพื่อให้จิตมันอยู่ในอำนาจของมัน เวลาภาวนาแล้วมันเกิดขึ้นมา มันสะเทือนน่ะ มันหลบมันหลีก มันพลิกมันแพลงร้อยแปด เวลาวิปัสสนาๆ ที่มันล้มลุกคลุกคลานๆ เพราะมันเข้าไปชำระล้างกิเลส

กิเลสกับธรรม กิเลสไม่ใช่ธรรม ธรรมก็ไม่ใช่กิเลส แต่เราศึกษาภาคปริยัติ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ของเรา เวลาเป็นของเราๆ ของเราเกิดจากการฝึกหัด เกิดจากการกระทำอันนี้ ฝึกหัดจนมันเป็นความจริงของเราขึ้นมา

ถ้ามันฝึกหัดจนเป็นความจริงของเราขึ้นมา มันเป็นปัจจัตตัง เป็นสันทิฏฐิโก เป็นสมบัติของใคร

มันเป็นสมบัติของจิตดวงนั้น แล้วถ้าเป็นสมบัติของจิตดวงนั้นขึ้นมา มันเป็นขึ้นมาแล้ว แล้วใครเป็นพยาน

นี่ไง เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ ธมฺมสากจฺฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ นั่นน่ะเป็นพยาน

©2026 sa-ngob.com

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปก่อน ครูบาอาจารย์เราท่านปฏิบัติมาแล้ว แล้วเราถ้าฝึกหัดปฏิบัติตามมา มันจะแตกต่างกันตรงไหน อริยสัจมีหนึ่งเดียว นี่ไง ธรรมะไม่มีขัดไม่มีแย้งกัน

ถ้ามีขัดมีแย้ง มันผิดอยู่คนหนึ่งแน่นอน แล้วคนผิดนั้นเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตหรือเปล่า ถ้าเป็นคนพาลๆ มันเอาสีข้างเข้าถูตลอดไป สีข้างเข้าถูแล้วมันก็ยังสงสัยตลอดไป

แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ เวลาปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก มันมีใครขัดใครแย้งได้ มันมีใครมาคัดมาค้าน

ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก มันอยู่ที่ไหน

มันอยู่ที่บนหัวใจ บนจิตดวงนั้น

ถ้าบนจิตดวงนั้น ก็กิเลสมันครอบมันงำ มันบีบมันคั้นไง เวลาถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา กิเลสมันหลบมันซ่อน มันชั่วคราวๆ นะ ถ้าไม่สมุจเฉทปหาน ถ้าขณะจิตดับทุกข์ไม่ได้ กิเลสมันจูงมา แล้วเวลามันหลบมันซ่อน มันหลบมันซ่อนเพื่อเอาตัวรอด

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าชั่วคราวๆ พอปฏิบัติ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ที่เราทำนี่มันอยู่ในอนัตตา อนัตตามันยังไม่มีกฎไม่มีเกณฑ์ใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าไม่มีกฎไม่มีเกณฑ์ใดๆ ทั้งสิ้น กิเลสมันยังไม่สมุจเฉทปหาน มันยังไม่ดับทุกข์ มันยังไม่นิโรธ เดี๋ยวมันก็ฟื้นมา

©2026 sa-ngob.com

แล้วมันฟื้นมา เวลามันหลบมันซ่อน มันหลบซ่อนเพื่อจะโต้กลับ หลบซ่อนขึ้นมา ถ้ากิเลสมันจูงมา แล้วมันยังมีอำนาจวาสนาอยู่ มันก็จะจูงต่อไป แล้วจูงแบบรู้เล่ห์กลวิธีการจะหลบหลีกอีกด้วย

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังของเรานะ ครูบาอาจารย์ทำซ้ำๆ

มีคนมากมายมหาศาลเขียนจดหมายไปถามหลวงตามหาบัวไง

ที่ทำมาถูกไหม

ถูก

แล้วทำอย่างไรต่อคะ

ถ้าถูก ต้องทำซ้ำๆ

ไอ้การทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ เวลาถึงที่สุดแล้วเวลามันขาด ดับทุกข์ขณะที่มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม กิเลสที่มันจูงมามันจูงไม่ได้อีกแล้ว เพราะอะไร เพราะสิ่งที่จูงมามันขาดจากกันไป

กิเลสจูงหัวใจเรามา กิเลสจูงมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ๆ เหมือนกัน เวลาอาสวักขยญาณทำลายอวิชชาไง ประหารทำลายกิเลสสิ้นไป ใครจะจูง

วิหารธรรมนะ ถ้ามันเป็นวิหารธรรม อกุปปธรรม คงที่ตายตัวอยู่ที่บนหัวใจดวงนั้น นี่ภาคปฏิบัติ

©2026 sa-ngob.com

ภาคปริยัติศึกษามา ศึกษา สาธุ ทรงจำๆ นั้นเป็นหนทาง เวลาปฏิบัติจะไปทรงจำที่ไหน มันเป็นอริยสัจ เป็นสัจจะเป็นความจริง กิเลสหลอกลวงไม่ได้ กิเลสเข้ามาใกล้ไม่ได้

มันจูงจิตดวงนี้มา กิเลสมันจูงมา จูงเวียนว่ายตายเกิด แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ด้วยอำนาจวาสนาของตน ถ้าเรามีวาสนาของเรานะ ถ้าเป็นสัตว์ เราก็เป็นสัตว์ป่า เราไม่เข้าไปอยู่ในคอกของใคร ไม่อยู่ในฟาร์มของใคร ถ้าเป็นไก่ก็เป็นไก่ป่า คุ้ยเขี่ยหาอยู่หากินเอง ไม่อยู่ในคอกใคร ไม่อยู่ในฟาร์มใคร ไม่ให้กิเลสมันชักนำ ไม่ให้ใครจูง แล้วถ้าทำตามความเป็นจริง มันต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นตามความเป็นจริง

สัตว์ป่า ไก่ป่า มันก็เกิดตายเหมือนกัน ถ้าไม่มีความจริงในหัวใจ มันก็ให้กิเลสจูงต่อเนื่องไป เพียงแต่เราเกิดมา เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง เรามีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ เรามีโอกาส ถ้าเราประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์

หลวงปู่มั่น ประวัติหลวงปู่มั่นไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนา อนุโมทนาเพราะหลวงปู่มั่นท่านสร้างอำนาจวาสนามา เห็นไหม ท่านเริ่มต้นว่าท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์เหมือนกัน จะปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปอนาคตกาลข้างหน้า

©2026 sa-ngob.com

แต่ด้วยสติด้วยปัญญา เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันทุกข์มันยาก มันเกิดตายๆๆ ก็กิเลสมันจูงมาก็จูงไป จูงด้วยบุญด้วยบาปต่อเนื่องไป เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถึงที่สุดแห่งทุกข์ ท่านถึงเป็นโรงงานใหญ่ที่ผลิตพระอรหันต์ไง วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ ข้อวัตรปฏิบัติจะเกิดขึ้นมาเพราะท่านได้สมบุกสมบัน ได้พิสูจน์ได้ตรวจสอบว่า ถ้าจิตมันไม่สงบเป็นอย่างไร จิตสงบแล้ว จิตที่ไม่สงบก็ทุกข์เจียนตาย จิตสงบแล้วก็ติดความสงบนั้นเสียอีก

ฉะนั้น พอติดความสงบ เห็นไหม หลวงตาพระมหาบัวท่านบอก หลวงปู่มั่นลากออกมาไง ลากออกจากความสงบนั้นมา ไอ้นั่นมันก็สุขแค่เศษเนื้อติดฟันเท่านั้น อาหารเต็มปากเต็มคำรออยู่ข้างหน้า ถ้าอาหารเต็มปากเต็มคำที่มันจะมีรสชาติดีกว่าเศษเนื้อติดฟัน ลากออกมา

ถึงว่ามีครูมีอาจารย์ไง ครูบาอาจารย์เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงอันนั้น ถ้าเวลาเป็นข้อเท็จจริงอันนั้นขึ้นมา เป็นปัจจัตตังสันทิฏฐิโกขึ้นมา เกิดในหัวใจแล้ว มันเป็นสิ่งที่เป็นปัจจัตตัง เป็นสันทิฏฐิโก ที่มีอำนาจวาสนาที่จะฝึกหัดปฏิบัติได้ แล้วเรามาฝึกหัดปฏิบัติอยู่ เราถึงไม่นอนใจ เราไม่นอนใจ

กิเลสมันจูงมาแล้ว ก็มันเป็นอดีต โดยธรรมชาติเป็นอย่างนั้น ผลของวัฏฏะ มีแต่เฉพาะพระพุทธศาสนานี้เท่านั้นที่มีมรรค ๘ มีทางสายกลางในพระพุทธศาสนาที่จะเข้าไปเผชิญกับความจริงในใจของตน ความเป็นจริงอันนี้เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นความมหัศจรรย์ แล้วความมหัศจรรย์เวลามันเกิดกับหัวใจดวงนั้น ใครเป็นผู้เห็นความมหัศจรรย์

©2026 sa-ngob.com

ใจดวงนั้นเป็นผู้ที่ฝึกหัด เป็นผู้ที่ปฏิบัติ เอาความจริงขึ้นมาในหัวใจของตนให้ได้ ถ้ามันเกิดความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ภาคปฏิบัติไง ภาคปฏิบัติรู้แจ้ง ความรู้แจ้งในใจอันนั้น

เวลากิเลสมันจูงมา เราไม่รู้ อวิชชาไง กิเลสมันจูงมาด้วยบุญและบาป มันจูงมาๆๆ แต่ความเกิดเป็นมนุษย์ ด้วยความเป็นอริยทรัพย์ ด้วยวาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติกึ่งกลางพระพุทธศาสนา อันเดียวกัน

แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริง ให้มันเป็นความจริงขึ้นมาในใจของตน ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก มันแตกต่างกันตรงไหน

มันไม่แตกต่างครั้งพุทธกาล ไม่แตกต่างอนาคตที่พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ธรรม

เราเป็นสัจจะเป็นความจริงเพราะภพชาตินี้ไง

สัตว์ เขาจะเอาไปฆ่า มันยังดิ้นรนหลุดออกมาจากรถที่เขาจะเอาไปฆ่า คนเห็นแล้ว เห็นความเมตตา เขาไปไถ่ชีวิตมา ไปถวายวัด

สัตว์มันยังดิ้นรน มันยังพยายามหาหนทางเอาตัวมันรอด คนเห็นภัยในวัฏสงสาร จะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เอาความจริงขึ้นมา ถ้าเอาความจริงขึ้นมา เห็นไหม

©2026 sa-ngob.com

มนุษย์มีอำนาจวาสนามากกว่าสัตว์ เพราะมนุษย์เท่านั้นที่จะบรรลุธรรมได้ สัตว์มันไม่มีโอกาส แต่มันก็ยังรักชีวิตของมัน มันก็ยังมีสติปัญญาของมันพยายามเอาตัวรอด เราเป็นคน แล้วถ้าบวชเป็นพระเป็นพระปฏิบัติเสียด้วย แล้วพยายามฝึกหัดเอาสัจจะเอาความจริงในหัวใจเราขึ้นมาให้ได้

กิเลสมันจูงมา มันก็เป็นเรื่องของวัฏฏะ แต่เกิดเป็นมนุษย์ สิทธิและสติปัญญาจะเอาตัวรอดให้ได้ เอาตัวรอดก็ต้องเอาตัวรอดด้วยทางกลายกลางในพระพุทธศาสนา วิธีการดับทุกข์ด้วยมรรค ๘

มรรค ๘ ฝึกหัดปฏิบัติ งานชอบ เพียรชอบ งานในการฝึกหัดสติ งานในการฝึกหัดสมาธิ งานในการฝึกหัดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดที่จิตนั้น มีเฉพาะหัวใจที่ฝึกหัดปฏิบัติให้ตามความเป็นจริง มันถึงเกิดจริงในพุทธะ พุทธะคือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

กิเลสมันจูงมามืดบอด อยู่ในอำนาจของอวิชชา อยู่ในอำนาจของความไม่รู้ แล้วอวดรู้โดยความไม่รู้ เอวัง

©2026 sa-ngob.com